

Konsist om utroskap

roman

Rønnaug Kleiva:
INGEN REELL FARE
Samlaget

Økonomisk skildring av utroskap, tett og dramatisk.

En mann har en kvinne på si.

Slik kan den ytre handlingen i Rønnaug Kleivas nye roman «Ingen reell fare» oppsummeres. Kort, konsist og ikke direkte originalt; temaet har vært i kontinuerlig bruk fra Det gamle testamentes tid.

Her blir det ikke engang brukt navn på personene; et par av dem har ett sted fått en initial, det er alt. Det er ikke personene som er viktige; mennens elskerinne, kone og to voksne døtre eksisterer først og fremst for å få frem mennens refleksjoner. Mannen selv møter vi hovedsakelig i samspillet mellom ham og de to kvinnene, men ikke utelukkende. Det er en svært økonomisk roman,

barbert ned til punktskildring av en serie møter rundt den konflikten som naturligvis oppstår. Den blir ikke mindre spennende av den grunn.

At konen er sjalu, er ikke overraskende, hun har jo grunn til det. At mannen slites mellom kjærligheten og samvittigheten, er kanskje ikke særlig originalt. Det blir likevel tett og dramatisk, selv om handlingen hele tiden drives frem mot noe man føler er et intet, en ikke-avgjørelse. Ledemotivet er traust nok; setningen «Om ein ikkje veit kva ein vil, må ein vente til ein veit kva ein vil» går igjen gjennom hele boken. Den har en begynnelse, et møte, men en annen slutt enn ventingen blir ikke mulig.

Neddempet

Dramatikken skyldes også samspillet mellom teksten og de tallrike, kommenterende kapiteltitlene – ovenstående setning er en av de typiske blant dem. Muligens henger tonen i boken også sammen med valget av mannlige jeg-person – jeg er ikke uten videre overbevist om at en mannlige forfatter ville ha kunnet skrive den samme boken. Kvinnelige forfattere har vel også tidligere brukt mannlige jeg-fortellere, men her består fortellingen omtrent utelukkende av mennens re-

fleksjoner over sitt forhold til kvinnene, og formelt sett er alt neddempet. Også de mange, men spede tilløpene til natur-skildring: «Eg veit ikkje kvifor eg driv på, korkje med det eine eller det andre. Har nokon tenkt på kor variert det grå lyset er?»

Mannen er ansatt i helsevesenet, med ansvar for ettervern av psykiatriske pasienter i ytre strøk utenfor en vestlandsby; ting tyder på at det er Ålesund og øyene utenfor som er åsted. Elskerinnen er tidligere psykiatrisk pasient; mannen har for mange år siden vært vitne til at hun fikk et elektroshokk, da hun reagerte med vellyst. Hans kone har nevrotiske tilbøyeligheter, og han virker redd for at hun skal havne i psykose. Dette er også deler av dramatikken.

Til overmål legger den beroligende tittelen seg utenpå det hele: «Ingen reell fare». Den er ikke engang åpenbart ironisk, men selv etter å ha lest boken kan man spørre: Fare for hvem? For hva? Samtidig er spørsmålet irrelevant, nettopp fordi farebegrepet bare oppstår i form av sin egen fornektelse.

Kan man snakke om en mild, dempet eksplosjon full av duse, desperate forsøk på forståelse?

KJELL OLAF JENSEN